

TALOUSARVIOALOITE 56/2010 vp

Määrärahan osoittaminen yliopistokeskusten taloudellisen aseman vahvistamiseen

Eduskunnalle

Yliopistokeskukset toimivat kuudessa maakunnassa, joissa asuu viidennes maamme väestöstä eli noin miljoona asukasta. Yliopistokeskuspaikkakunnat ovat Kajaani, Kokkola, Lahti, Mikkeli, Pori ja Seinäjoki. Yliopistollista tutkimusta, koulutusta ja kehittämistoimintaa on ollut monilla yliopistokeskuspaikkakunnilla jo yli 30 vuotta. Yliopistojen toimintojen yhdistäminen yliopistokeskuksiksi vuonna 2004 oli osa korkeakoulurakenteiden kehittämistä.

Ulkopuolisen arvioinnin mukaan yliopistokeskuksilla on kiistaton vaikutus toiminta-alueiden osaamistason kohoamiseen ja kilpailukyvyyn vahvistamiseen. Ne toimivat myös tehokkaina linkkeinä kansainvälisiin osaamisverkostoihin. Korkeakoulujen arviointineuvoston raportissa Lisää yhteistyötä alueiden parhaaksi — yliopistokeskusten arviointi (KKA 2009:1) todetaan, että kaikki keskukset ovat hoitaneet alueellisen tehtävänsä hyvin ja tuottaneet merkittävää lisäarvoa sekä alueille (koulutustason nosto, asiantuntemusta ja tutkimustoimintaa yritysten ja julkisen sektorin käyttöön) että emoyliopistoille (mm. yhteiskunnallisen ja alueellisen toiminnan vahvistaminen).

Hyväksyessään nykyisen yliopistolain kesäkuussa 2009 eduskunta hyväksyi myös viisi lausumaa, joista yhdessä todetaan: "Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että yliopistokeskuksille suunnataan vuosittain vähintään

nykyisen tasoiset määrärahat." Eduskunta edellytti myös yliopistolain toteutumisen seurantaan (SiVM 5/2009 vp).

Uuden yliopistolain mukaan yliopistoilla on vahvempi itsehallinto. Yliopistojen juridisen aseman muutos on vaikuttanut myös yliopistojen arvonlisäverokäytäntöihin. Yliopistojen yleiseen määrärahaan on otettu käyttöön myös ideksitarkistus. Nykymuotoisessa budjettiasiakirjassa ei erikseen mainita yliopistokeskusten määrärahoja (koordinaatio- ja kehittämismääräraha), ainoastaan valtion rahoitus yliopistojen toimintaan. Aikoinaan erikseen osoitettu yliopistokeskusten kehittämismääräraha liitettiin budjettiasiakirjaan eduskunnan nimenomaisesta tahdosta johtuen.

Edellä mainituista seikoista johtuen yliopistokeskusten taloudellisen perustan kehittymistä ja eduskunnan tahdon toteutumista on vaikea seurata. Olisikin järkevää, että budjettiasiakirjassa yksilöidään erikseen, osana yliopistojen rahoitusta, yliopistokeskusten koordinaatio- ja kehittämismääräraha yliopistoindeksillä tarkistettuna.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2011 talousarvioon momentille 29.40.50 lisäyksenä 700 000 euroa yliopistokeskusten taloudellisen aseman vahvistamiseen.

TAA 56/2010 vp — Lasse Hautala /kesk ym.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2010

Lasse Hautala /kesk
Petri Salo /kok
Petri Pihlajaniemi /kok
Anna-Maja Henriksson /r
Esko Ahonen /kesk
Paula Sihto /kesk

Miapetra Kumpula-Natri /sd
Raimo Vistbacka /ps
Juha Mieto /kesk
Jutta Urpilainen /sd
Ulla-Maj Wideroos /r
Bjarne Kallis /kd